

CATALANA

REVISTA SETMANAL

Any I

Barcelona 14 Abril 1918

Núm. 2

VERDAGUER CALLÍS

Es mort, a l'edat de cinquanta cinch anys, En Narcís Verdaguer Callís.

Per les darreres generacions de catalanistes, aquest nom era'l d'un prohóm de la Lliga, que sols actuava a tongades, vivint més aviat retret a casa seva que no pas en les corporacions públiques de les quals era obligat excepcionalment a formar part; pels de més edat qu'ell y pels de la seva matexa generació, era encara y hauria estat sempre'l del jove actiu que, entrant en les bregues per la restauració de Catalunya y trobantshi ja ilustre'l seu llinatge, hi prengué totseguit prou relléu per fershi una personalitat propia, senyalada de primer anduvi, ab afectuosa y admirativa familiaritat, per l'escayent diminutiu de Verdagueret; en cambi, pels de les generacions intermitges entre la seva y les més novençanes, era l'home que, portant el llevat de tots els romanticismes fecons, de tots els sentimentalismes patriòtichs, havia sabut encaminar la seva actuació per les rutes de les noves eficiencies, fentse un dels primers mestres de catalanisme integral y orgànich y predicantne y definintne'l sentit des de tots els camps de la seva activitat, múltiple en la forma però única en el fons, car responia a un sol sentiment, a una sola necessitat, a un sol imperi.

Exercint d'advocat y de periodista, de crítich ò d'orador, era sempre l'apòstol arborat per una matexa flama. Per axò'l veyèm, joveníssim encara, convertit en creuat estrenu del nostre Dret en la memorable campanya contra l'article 15, intervenint en les primeres Assamblees de la Unió Catalanista, col·laborant activament en *La Veu de Montserrat*, *La Veu de Catalunya*, setmanari, promovent y fomentant la creació de centres catalanistes, acudint ab la paraula y ab la ploma a tot arreu hont era sollicitat el seu concurs, donantse generós, en còs y ànima, a la predicació del ideal que li semblava l'única rahó

de la seva vida, no dexant may, ni en l'intimitat de la llar, ni en les seves relacions exteriors, fossin professionals, fossin polítiques, fossin senzillament amistoses, el seu caràcter primordial de patriota. Per patriotisme era periodista, per patriotisme posava en els seus escrits de polèmica un sentit altament literari que'l feya remarcar entre tots els escriptors polítics del seu temps, per patriotisme incorporava al nostre idioma, y tot sovint en col·laboració ab la seva bona muller, petites obres capdals de les literatures estrangeres, per patriotisme s'havia emprès la traducció en vers català de la *Commedia* del Alighieri, de la qual dèxa llarchs y valiosos fragments.

Però la manifestació més preuada de la seva personalitat, fou en els seus bons temps de juvenesa y de salut, la de l'oratoria, en la qual posava tot el saber del home bregat en les altes especulacions de la dialèctica, tot l'instint de qui es identificat ab l'idioma que parla, tota la voluntat de perfecció compatible ab el moment històric que travessava Catalunya. Y, ab tot axò y per damunt de tot axò, l'abrandament d'una ànima sempre inflamada, sempre disposta al comerç espiritual, sempre vibrant, sempre necessitada de prosselitisme, no pas en benefici propi, sinó de la gran Patria renaxent.

Singulars malaventures volgueren que'l còs d'En Verdager Callís fos presa de recòndites malalties que'l minaven implacablement y'l tenien reclòs llargues temporades, per no intervenir en la vida pública més qu'en comptades ocasions en les quals el seu concurs era assetjat per sol·licitacions indeclinables. Y axí, en el decurs dels darrers anys, havia anat al Ajuntament, a la Diputació, a la presidència de l'Econòmica, a les Corts d'Espanya y a molts altres indrets d'honor y sacrifici, en tots els quals dexà estela.

Y es que, quan un home sent el patriotisme ab la intensitat que'l sentia En Verdager Callís, no sab negar la seva persona als imperatius del ideal, y li dóna heroïcament la vida, ja sigui gota a gota, en sacrificis continuats un any y un altre any, ja sobtadament, al fons d'una trinxera, al mig d'una cruïlla ò a la cantonada d'un carrer.

En Verdager Callís es, donchs, un nou cavaller del ideal que cau retut pel camí, oferintnos, ab la serenitat de la seva mort, un nou exemple de coratge y d'heroisme cívich.

¡Que Deu l'aculli!

J. MORATÓ Y GRAU.

ALS VINT ANYS

I

TINCH vint anys!... Aquestes tres paraules, solsament, són capaces d'haver dibuxat en lo rostre de més de quatre vells una dotzena de ridícules ganyotes y d'havèrlosi inspirat lo pàragraf més brillant de llur ignota oratoria. — ¡Vint anys! — s'hauràn dit. — ¡Oh, estat benhaurada de les belles ilusions, quí pogués encara trespasar per tes florides delitoses prades! ¡Oh, si retornesses a ma retuda pensa tos jovenívols ardiments, y encenguesses de nou en mon cor apagat aquelles flamarades que comunicaven activitat y vida a mos avuy enterchs revelats membres! Riqueses, amors, honres, glories... tot, tot ho retornaria a tos implacables successors mentres pogués embolcallarme altra volta en los plechs vivífichs de ton mantell de color verda y florejat de roses. ¡Oh, si pogués rejuvenir mon ànima y esser com tu, jove afortunat, qu'encar avuy pots començar la tasca ab aquexes màgiques paraules: ¡Tinch vint anys! —

¡Desdixat! ¿Es dir, imbècil envejós que, reprenent una càrrega sempre fexuga, tornaries a fer de nou lo camí que has regat ja ab suhors y llàgrimes y ¿quí sab? tal volta ab les gotes de sanch suhades per tos peus llatzerats?

Míra, jo sóch jove, tinch vint anys, trepitjo'ls florits vergers que tu anyores y, no obstant, me planyo també y'm quexo. Però mos planys y quexes són més justes, mólt més nobles que les teves. Si jo envejo al nin que juga damunt de mos genolls, suspiro per un cor pur, per una ànima ignocenta, angelical; lo que mon cor cobeja, està separat de mi per un abisme. Y tu, miserable, anheles reanimar aquexes apagades cendres qu'omplen lo buyt de ton cor y que han d'esser demà ta fúnebre mortalla.

¡Extranya condició de la vida! Pesa als vint anys, pesa als trenta, pesa als quaranta y sempre pesa, y sempre'ns es insupportable. Sols arribèm a trobarla bonica al dexar lo breçol y al devallar a la tomba.

Y tu, que dèus saber ja que nostra vida's consum entre engany y desengany, ¿voldries rabejarte de nou en les ones buïlles d'enciseres ilusions per arrossegar-te tot seguit per les pannes de glaç del més crudel desvanexement?... ¡Mentida!... ¡No pot ser!... ¡Desvarieges!... Es massa aspra la vida per assaborir-la dues voltes.

Y, no obstant, rès més cert, per més que's negui a com-

pèndreho mon enteniment de vint anys. ¿Serà axò, tal volta, efecte d'un mal concepte de la vida? ¿Hauré donat una mirada al món, al través de les rovellades ulleres d'algun romàntich que, abraçat ab la imatge de sa aymía, reposa, per sempre, soterrat a l'ombra d'un ploraner desmay? ¡Pot ser! Jo ja'm contemplo a vegades com un exòtich, y fins he arribat a pensar que, si'm fos possible admetre les ridícules teories de la transmissió de les ànimes, creuria que la meua es la desferra d'un suïcida. Però, nó; he preguntat molt y al fi m'he convençut de que jo sóch com l'altra gent, encar qu'una mica més impressionable. Qui té cinquant'anys m'ha respost qu'era feliç als trenta, als vint... qui'n té trenta ho era als vint, als quinze... qui'n té vint diu qu'ho era als quinze, als setze, als... ho havia sigut sempre menys als vint.

¡Ser feliç! Veusaquí un verb que no té present en la humana vida.

II

Era hermosa y riallera com una aubada del mes de Maig.

La vegí per primera volta y'm vaig sentir transportat en braços d'un embriagador èxtasis; y al dexondirme'm trobí tot canviat, com si m'hagués malmirat una bruja. Me cregueren malalt d'extranya malaltia, ja que sols me curaven les imaginades mirades d'uns ulls que veyia continuament sobre meu.

Un dia, la encantadora sirena mormolà a mes orelles paraules arrebatadores y jo li donguí mon cor, mon pobre cor ferit de mala sageta. ¡Si l'aymava! Hauria passat la vida, y mil que n'hagués tingut, adorant del íntim de mon ànima la imatge encisadora de ses perfeccions inexplicables...

Feya temps que no la veyen mos ulls, quan l'altre dia passejant ab uns quants companys, vegí, de sobte, aparèixer al davant meu la nina de mos ensomnis.

Al vèurela, l'aleteig precipitat de mon cor y un tremolor que s'ensenyorí de tot mon sér, me dexaren allà plantat, mirantla de fit a fit. Ella baxà sos ulls y passà com una exhalació... ¿Què succehí?... Sols sé qu'al recobrar l'esma perduda, s'enrogiren mes galtes ohint les sarcàstiques rialles ab que'ls uns me martirisaven, y les compassives frases ab que'ls altres me planyien. — ¡Ximple!... ¡Boigl!... ¡Romàntich, més que romàntich!... — me deyen los primers; y'ls altres me digueren: — ¡Desdixat amich, has somniat un impossible y'l per-

segueixes y't creus atènyel, quan n'ets més lluny que d'aqueix sol que'ns enllumenal —

Jo m'anava escoltant sos pensaments y reflexions, forcejant per arrencarme l'emmetzinada sageta; mes, en và, crech qu'estich condempnat a portarla clavada perdurablement en les delicades teles de mon cor massa sensible.

Després he meditat y observat y he vist descapdellarse enfront meu infinites parodies de la trista historia de mon amor. Y tot buscant la rahó poderosa d'aquexes anomalies, se m'ha aparegut més de quatre voltes aquell angelet d'ales blanques y riçada cabellera, que solen pintar portant en ses manetes fletxes delicades que destilen mel y ambrosia y felicitat y ditxa, y l'he vist plaç de mil sostenint una finíssima balança que té un platet rublert d'or y pedreria, y ensenyantme l'altre ben buyt m'ha dit sempre insultant ma miseria: — ¡Fins que cayguí! — ¿Què es, donchs, l'amor?... No ho sé; però me'l figuro com un àngel hermosíssim que si li dexe les ales pren lleuger son vol vers lo infinit, cap al cel... y si les hi xalen, jau en mig del fanch trepitjat y embrutit continuament per la planta indiferent dels vianants.

III

¿Quí es que no s'ha sentit transportat, una vegada sisquerra, en lo vol vertiginós d'un somni falaguer?... ¿Hi hà algú qu'entremig de delitoses fal·leres, no s'hagi contemplat, allà al lluny, irradiant de son front l'esplendorosa llum de la ciencia, ò enrevoltant sa testa la corona de llor dels poetes, ò reclinant, embriach d'amor, son cap febroso en lo sí virginal d'una Beatrice?...

Jo també, també he tingut mon somni... Era una matinalda de primavera. Mig ajegut sobre la fina sorra d'una platja que llepaven voluptuosament les ajogaçades ones d'una mar tranquila, guaytava com lo disch enlluernador del sol s'enfilava magestuosament per lo claríssim horisó, axecant riquíssima polsinera d'or y extenent son immens mantell de porpra.

De sobte, vegí esquexarse la porprina gassa y aparèixer, radiant de bellesa y surant en les rosades ones d'aquella mar de llum, en encantador alcàçar. Ses parets y torres d'alabastre ferien la vista ab sa blancura y ab los mil enlluernadors raigs que's desprenien dels cayres de les infinites pedres precioses en elles incrustades.

S'obriren les portes y, ensemps qu'un doll de cèliques harmonies m'omplia de plers inexplicables, aparegué en lo marxapèu, hermosa, angelical, divina, una nina encisera, y extenent envers mi sos flexibles braços, y obrint aquella boca, estoig ensemps d'ignotes perles y dipòsit de no aspirades flayres, me convidava a condormirme en lo sí voluptuós de tantíssimes belleses... y l'invisible pinzell d'una mà misteriosa estampava, ab lletres de foch espurnejantes en lo dintell de la immensa portalada mon nom obscur y humilíssim...

Al panteix, al desesper y'l deliri que mostrí jo per llençar-me als braços de tanta ventura, correspongué la hermosa castellana enviantme una volior d'àngels de verdes matisades ales... Si l'un se cansa, ja m'espera un altre, y un altre, y un altre...

Muntat en la més potent de mes lleugeres cavalcadures arribava ja a la cobejada fita quan, plegant de sobte ses poderoses ales, cau defallida al pregon abim y jo... Ab lo prepotent esforç que vaig fer per agarrarme als braços de ma fantàstica aymía, me n'havía anat dalt a baix del llit.

¡Ay! ¡Quantes histories d'amor y de ventura tenen la mala fi de mon brillant ensomni!

Mes l'època de tan delitoses fal·leres es ja per mi una anti-galla, ilusions d'un temps que foren. Als vint anys, la idea del pervindre m'ha escomès de mólt distinta manera. Al complir vint anys, m'he girat vers l'occident de ma vida, y he vist enfront meu dos camins igualment foscos, igualment feréstechs y plens de punxantes espines; y alhora ha sentit mon ànima conturbada dues veus imperioses que, tot dihentli qu'un sol camí'm portaria a bon terme, han tractat d'empènyerla, quiscuna ab l'impuls irresistible de ses forces, vers un dels dos viarany. L'una m'ha dit: — No tingues por, vína ab mi que t'apartaré les brosses y les espines y enllumenaré tos passos y faré de ton camí un viarany de delícies. — L'altra m'ha repetit: — Penós es lo camí, mes prompte arribarem al terme benhaurat, hont esclaten tota mena de bàlsams y herbes remeyeres per curar tan sagnants ferides. Breu es lo dolor, eterna la ditxa. —

¡Abdues tenen seductor llenguatge! . Una d'elles per força ha d'enganyarme... ¿Quína es?... ¿Quína ha d'esser creguda per mon esperit que polla'l corch del dubte?...

¡Lo pervindre!... Veusaquí un problema que'm tortura l'ànima y que m'omplena'l cor de doloroses angúnies.

IV

Rosada y fresca tinch la cara; negres y abundants són mos cabells; però mon ànima mostra les arrugues d'una vellesa prematura. Tinch vint anys y ja casi mes febles espatlles desdiuen al fexuch pes d'una existencia que m'aclapara. Y es que faig la via dolorosa de mon desterro caminant frech a frech del pahorós y cruxidor espectre de la humana vida, descarnat de la hermosura d'enciseres ilusions y de consoladores esperances.

Per mi la vida es un greu sofriment, l'amor una escarnidora mentida y'l pervindre un niu d'espantoses tenebres.

¡Oh, sòrt malastruga la meua! No hi hà en tot lo món una bresca per endolcir les amargures de mon retut esperit, ni unes gotes de bàlsam per cicatrisar les ferides de mon pobre cor!

Feble plançó plantat a la vora del caminal, no passa cap viatger que no m'arrenqui mos brots, sempre renadius, y ab ells un doll d'abundoses llàgrimes.

¿Quí, donchs, calmarà aquexa set que m'abrusa?... ¿Quí m'arrebassarà del abim de dolor en que mon ànima convulsivament s'agita?... ¡Es que no puch més, Deu meu!...

Mes, ¿quina paraula màgica acaben de proferir mos llavis, que'm sento inundat de no gojades delícies?... ¡Ah, ja tinch la preciosa clau del misteri de ma vida.

¡Oh, sí, sí!... ¡Crech en Deu!... Ja'm sento ab prou forces per pujar la creu fins al cim de mon calvari.

† NARCÍS VERDAGUER CALLÍS.

Octubre de 1883.

Nota de la Redacció. — La malaltia que'ns ha robat al capdavall l'excellent amich, ens privà de demanarli sa col·laboració en aquesta Revista. Al pèrdrel per sempre aquí en la terra, no'ns basta pagarli'l tribut darrer com ho fem en l'article inicial d'aquest número, sinó que volèm portar sa firma a les nostres planes y ho fem ab un de sos primers escrits literaris, una fantasia romàntica de sos vint anys. Al Cel sia.

LES ESPOSALLES

I

*Sobre'l cap d'Abraham pesa la neu
de cent quaranta hiverns, y sa vellura
ha benehida Jehovà, qui'l féu
senyor de tots els béns, sense mesura.*

*Tenia un majoral, home provecte
qui a sa virtut y son lleyal afecte
degué'l sagrat honor que l'ilumina,
d'ençà que fou el missatger electe
per acomplir la voluntat divina.*

*El patriarca li diu: — Eliezer,
ja es arribada l'hora
que mon fill Isaach prengue muller;
tu aniràs a escullir la meua nora;
mes fésme jurament pel Senyor Deu
de cel y terra — y, en fiança, posa
la mà sota la carn del genoll meu —
que no serà de Canaan l'esposa
que duguís per mon fill, ans al paratge
hont habita la gent de mon llinatge,
la cercaràs... Prèn els camells, y tria
dintre ma casa del millor que hi hà,
y endúten els criats, y fèys la via
de la Mesopotamia, en companyia
del àngel guardià. —*

*Y ab l'alt pressentiment de son destí,
Eliezer, jurant, la mà li posa
sota'l trèmol genoll, y se disposa
a emprendre son camí.*

II

*Es l'hora que s'amara d'infinita
serenitat el cel,
y Rebeca, la filla de Bathuel
que dins la casa de Nacor habita,
y altres donzelles, aplegantse, van
totes ab cantis argilenchs, a dur
aygua del pou que's bada prop del mur
de la ciutat d'Haran.*

*No gayre lluny del pou, la colla oscura
que ve de Canaan,*

mentres reposen els camells, s'atura;
 y Eliezer l'oració murmura,
 alçant al cel, ab piadós desfici,
 son cor y son esguart. — ¡Oh, Senyor Deu,
 al servent d'Abraham sies propici.
 Tu qu'en la pregonesa del cor meu
 ja'm fas veure avinenta l'elegida
 inclinant cap a mi son canti plè,
 protegèixme, Senyor, acull ma fè,
 y fés vera la gloria pressentida.
 La dòna a qui jo digui: «Fésme gracia
 d'una mica de l'aygua del teu canti»,
 y responentme «bèu» la gerra aguantí,
 ma set apaybagant, y a més li placia
 fer cruxir de bell nou la corriola
 per abeurà'ls camells, y tota sola
 aboqui l'aygua dins l'abeurador,
 y les piques omplint, al pou vehines,
 hi meni'l bestiar,... exa, Senyor,
 serà la dòna qu'a Isaac destines. —

Diu, y seguint la veu interior,
 — Oh, jove, fésme gracia d'una mica
 de l'aygua del teu canti, — li suplica.
 Y la ratlla de foch de l'horabaxa
 que'ls horisonts de la colina faxes,
 es l'or hont se dibuxa la parella
 de la jove gentil y'l vianant,
 el vianant qui beu y la donzella
 que l'ànfora vermella
 li aboca suaument al séu davant;
 y als camells d'un a un calma la set;
 y axí respon, al acte,
 com un espill, la veritat exacta
 al pensament d'Eliezer secret.
 Y altres dones s'hi giren, encantades,
 com si'l cor les digués qu'exes figures
 viuràn, perpètuament iluminades,
 en el recort de les etats futures.

L'hoste, llavors, enjoya
 ab bracerols y oreysals que du,
 els braços y la cara de la noya
 de llavis carmesins y cabell bru.
 Y'l nom de sa familia li demana,
 y la jove respon: — Jo, missenyor,

só filla de Bathuel, fill de Nacor,
y de Laban germana. —

Y mentres ella va de correguda
cap a sa casa y conta la venguda
del home, y repeteix, com un ressò,
«m'ha dit açò y açò,»

Eliezer se postra y humilla:
— Benehit el teu nom, oh, Jehovà:
tu has posada la filla del germà
de missenyor en la presència mia,
y ta misericordia m'anuncia
el jorn de prometença que vendrà. —

III

En aquell temps, era una joia gran,
obrir la porta al foraster, y a taula
donarli'l lloch d'honor; per çò Laban,
todduna qu'ha sentida la paraula
de sa germana, anunciant la nova,
pren el camí de la cisterna, y diu
als vianants que hi troba:
— Homes de Deu ¿què feys aquí? Ventu
y en nostra casa trobarèu hostatge. —

Desguarnint els camells de llurs arrèus,
a l'estable'ls dugué palla y forratge,
y après, dintre la llar, aygua va treure
als pelegrins per a rentarse'ls peus,
y posà davant ells menjar y beure.

Mes l'hoste fa: — No tastaré vianda
qu'abans no responguèu a la comanda
que duch de missenyor.

La casa d'Abraham es plena y rica,
car Jehovà l'ampara y glorifica,
y'l féu de tots els béns posseïdor.

Fill d'Abraham y Sara,
com un fruyt hivernench de la vellesa,
es Isaach, herèu de la riquesa
del pare y de la mare.

Jo per ell us deman l'agraciada
filla que'm donà beure, y convertí
en certitut l'idea rumiada,
per manament diví.

*Ella fou ma primera visió
quan vaig descavalcar en vostra terra,
y es d'allà dalt que ve l'elecció;
ara dihèume, donchs, ò sí ò nó,
y partiré a la dreta^o ò a l'esquerra. —*

*El pare y el germà feren resposta:
— Obra es aquesta pel Senyor disposta;
cal obehir... Dúten Rebeca, y sia
l'esposa d'Isaach. —*

*L'home feel
flecta'ls genolls y adora y remercia
la pietat del cel.*

*Y s'axeca, y del sach, treu, a mans plenes,
draps de color y joyes d'or y argent,
y a Rebeca y als séus ne fa ofrenes
per nuviat present.*

IV

*Animà la gaubança del convit
l'hospitalari alberch. Hi feren nit;
y Eliezer, a l'aua del nou jorn,
ja s'aparella, demanant comiat,
per emprendre la via del retorn.*

*S'adoloreix la mare
de que vulla partir tan aviat.
— Déxa ma filla un poch, déxala encara
a casa qualche temps. —*

*Mes ell declara:
— Nó; m'espera Abraham; l'hora de joya
retardarli no puch. —*

*Criden la noya,
y li parlen: — Ja ho sents, el missatge'
s'acomida, frisós de la partença.
¿Iràs ab ell? —*

*Sens ombra de temença,
ella respon: — Iré. —*

*Per la vesllum del avenir vençuda
l'emoció punyenta del cor flach,
la veu de la familia commoguda
es càntich y no plor, mentres saluda,
ja cavalcant la nuvia d'Isaach.
— Adéu, germana nostra benehida;
sia la raça de ta sanch nodrida,*

*llum de les nacions,
y sten a milers y sten fortes
per possehir les portes
dels inimichs, tes generacions! —*

*Y Rebeca y la dida y les serventes
y'ls homes d'Abraham, altes figures
damunt els geys de les cavalcadures,
anaven senyalant ombres moventes
en l'herba dels turons y les planures.*

*¿Quí, en la monotonía
de les jornades per la solitud,
els pensaments diria,
l'esperança, el rubor, l'inquietut
de la dòna qui anava a comparèixer
davant l'espòs, incerta de merèixer
gracia a n'els ulls del home inconegut?*

*La terra del Negueb, ja cap al tart,
atreya llur esguart,
quan eren ben aprop de l'arribada;
y pel desert de Ber-Lecai-Rot,
un home, passejantse, descobrí,
des del Pou del Vident, la cavalcada.*

*Rebeca'l veu y baxa del camell,
dihent: — ¿Quí es aquell home que ve ara
cap aquí? —*

*El guiador respon: — Es ell,
Isaach. —*

*Y la jove ab el mantell
se va cobrir la cara.*

*Isaach y Rebeca'l mateix dia
s'uniren davant Deu, y'l tabernacle
de Sara, qu'en la tomba ja dormia,
fou dels novells esposos habitacle.
S'amaren tendrament, y la semença
va benehir el cel,
y'l fill Jacob, segon per la naxença,
en gloriós combat l'àngel va vence',
y l'àngel li posà nom d'Israel.*

JOAN ALCOVER Y MASPONS.

CANT A LA PRIMAVERA

L'HIVERN ha donat els últims badalls, y la Primavera arriba embaumant de bellesa'l camp que somriu entre flors y tendreses. L'admiro arrobat d'emoció, en la soletat del pensament, lluny del «mundanal ruído», com cantà'l poeta.

Ayre de perfums y saba de vida, omplen l'esperit de dolça anyorança. La divinal lira de la naturalesa, exhala'l sublim cant del misteri, accent fugitiu de les ànimes, soroll etern del sentiment y de les idees d'excelsa puresa. Notes d'un art profund, simple y sublim, il·luminen la intel·ligència, alegren el cor, fecundisen la creació.

Jo't salude, encantadora primavera, desitjada dels aucells y dels infants, dels vells y dels enamorats, del dolor y de l'alegría, y a la meua salutació s'uneix tota la naturalesa, que't festeja ab un concert de notes aïslades, però que formen un himne divinal.

Eres el símbol, oh primavera, de la il·lusió y de la esperança, y per ton encisador bes suportarà les tristeses el desterrat en el pestilent fangal del món. De la mateixa manera que fas brotar delicats capolls dels arbres despullats, carinyosament y ab somrisa afalagadora encamines a la humanitat per les sendes del amor, invitantla a que desapareguen l'odi, la enveja, la guerra y el mal.

Y'ls aucells que salten per les branques, y parlen a la llum y a les flors, y volen a través de la verdura des de la exida del sol, y entonen mil canturies mirant al blau del cel, me mostren l'alegría del viure, m'ensenyen l'eterna poesia de la naturalesa, y'm conviden a que disfrute de les seves melodies y dels seus encants.

Crexen les flors, renaxen els capolls d'or, 'despertan del somni hivernal les campanetes, les roses, els jasmils y les passionaries, y la terra s'adorna com si fóra una capella, cenyint una guirnalda entorn de la humanitat, donant pau als cors desgraciats y alegría a les ànimes melancòliques.

El gran concert de la naturalesa, al despertar a la nova vida, nos ofrena'l seu esperit de renovació. Comença a brillar l'aurora, y les ombres desapareixen: el somni y foscó del hivern sens vida, se dissipan al obrir les flors ses pupiles, al ohir el soroll de la saba. Verdadera predicació que desprecia, orgullós, l'home desagratit, sens pensar que camina vertiginosament en busca del enigma del infinit. ¡Renovació! ¡renovació! nos diu la primavera, mostrantnos les sendes del bé y de

la fraternitat: preferim la cicuta de Sòcrates a les tendreses del Calvari, l'encant misteriós d'Orfeu a les veus melancòliques d'Isaïes.

La vida hivernal se converteix en un vibrant himne, himne d'amor y de vida eterna, y entre les flors que perfumen, la llum que fecundisa la terra y l'auba que'ns acaricia, s'ou una veu misteriosa que sembla un epitalami en el fons de l'ànima, la que diu ab plany de misericòrdia: «Amèuse uns als altres, que jo sóch l'Amor etern que dóna vida a tot.» Y esta veu repercuteix per les abismes, fa tremolar de plaher la gota de rosada qu'acarona la flor y dóna vida a l'obra infinita de Deu, al misteriós poema de la naturalesa.

JOSEPH SANCHIS SIVERA, PBRE.

València, Abril de 1918.

DEL HOME DE QUARANTA ANYS

FILLS meus: Acaben de durme una nova que m'ha emocionat. Sabèu aquell trocet de bosch que varem comprar per fer una caseta blanca entre'ls pins quan les coses anessin bé? Sabèu qu'al midar el terreny, per fita provisional hi varem clavar una estaca?

Vosaltres corrieu per allí y En Guimbau va posar l'estaca enfondintla ab un cop de roch. «Arriba fins aquí, — va dir. — Ara, aquí, comença lo de la viuda.»

Donchs, en aquests dies de Març, boyrosos y humits de primavera tímida, l'estaca ha florit.

¡Que bél ¡Quina terra més amorosa, fills meus! Deu ha benehit el nostre recó de món. Correm, correm a veure'l miracle.

L'estaca, ab el nostre amor, serà un arbre, un arbre sagrat de Nostre Senyor.

Tot el doll de llum del cel caurà damunt d'ell y ell farà bona ombra. Els aucells hi deturaran el vol y jo, quan sigui vell, hi deturaré la meva vida fadigada.

Si l'arbre és fruytós, vull que'ls fruyts siguin per nosaltres y per els caminants que passin, car la gran paternitat de Deu ens ha fet germans a tots.

La vostra vida, com la meva, ha de ser contenta y altificada d'aquest esdeveniment de l'estaca florida.

R. SURIÑACH SENTÍES.

(Continuació)

— Servidora, mentres Deu vulga...

— Aleshores, vinch per vostè. — Y'l jovenet rigué, ense-nyant dues rengleres de dents blanques y iguals: — Vinch a donarli una abraçada... —

La Maria's féu un pàs enrera, quelcom astorada, y En Jepet n'avençà un altre cap al foraster. Aquest rigué més, estosse-gant.

— ... O, més ben dit, a tornarli la que vostè devia ferme anys enrera... — y's tragué del tot la capa y anà a dexarla sobre una cadira.

Marit y muller no sabien hont tocaven. Quan de nou s'a-costà'l foraster, abdós sentiren un tremolí a les cames.

Ell ho conegué.

— No s'espantin... ¿Que no es de lley que vulga conèixer a la meva padrina? — Y, per tranquilisarlos d'una vegada, afegí: — Sóch En Nonat Ventura... — Però aleshores l'espau-mament del matrimoni arribà al límit.

— ¿Padrina, diu?... Ventura... ¿què?... —

Lo foraster, desinvolt com si estés a casa seva, los hi pren-gué una mà a cada un y'ls acompanyà vora la taula.

— Sèguin. Veig que vostè s'ha oblidat de mi; mes, jo li faré memoria y veurà com no l'enganyo. —

Y, agafant una cadira, s'assegué tranquilament vora d'ells.

Aleshores la Maria se'l mirà bé. Era un home de rostre bell y aspecte molt agradívol, sempre ab la mitja rialla en la boca ben dibuxada, però ab una mirada quelcom penetrant, quelcom dura, en los ulls entre clars y foscos, d'un color blau-verdós ben igual que'l del porró que hi havia sobre la taula.

— Si; vostè m'es padrina. Fa vintidós anys que, si no menten los papers, va portar a batejar a l'iglesia d'aquest po-ble un nen trobat y va posarli'l noms de Ramon Nonat Ven-tura; després... —

Però la Maria s'havia axecat, tota la cara expandida d'una alegria sorpresa.

— ¿Còm? ¿Tu ets lo nen que?... —

— Jo mateix... — féu lo foraster, somrihent sempre.

— ¡Alal! ¡Quína bulla!... — exclamà la Maria, de cop fibla-da per una punxeta de desconfiança.

— Lo nen que va portar després al Hospici, ab un cordonet blau al coll, una medalla de Montserrat sobre'l pit y la fè de batisme en lo plech de la fàxa...

— ¡Alabat sia Deu!... ¡Axò sembla talment cosa de faula!... — y, després, inquietada de nou per una recòndita temença, clavà sos ulls inquiritiu en lo foraster, resseguí sa cara fresca y gràcil, sos pòsits senyorívols, lo vestit nou y polit, les sabates enllustrades, llampuguejants bo y ab aquella escassetat de claror...

Lo foraster li llegí'l pensament, com totjust, y contestà, ara ab molta seriesa:

— ¿Per que no li faig ayre de noy d'Hospici, oy? Es que ja no hi sóch al Hospici. —

La María se reprengué.

— Aquell nen tenia una senyal... — insinuà.

— ¿Quina? — interrompé'l foraster ab prestesa.

— Una creu...

— Sobre'l pit. Míri. — Y descordant ràpidament ermilla y camisa, dexà en descobert lo plà del cor.

La pell era blanca, immaculada, com la d'una noya; y, en mig d'aquella blanchor sedosa, ressortia nèt, pulcrament dibuixat, lo tatuatge blavós de dues fines ratlles, entravessades la una en l'altra.

No hi havia dubte; y, davant d'aquella revelació inesperada, lo cor bondadós de la María vessà tota la seva tendresa.

— ¡Fill meu! ¡Sí que l'ets! — y'ls ulls se li ompliren de llàgrimes. — ¿Quí ho hauria dit may? Quan vaig dexarte era a les darreríes de dur gallines a Girona; en los dos ò tres viatges que hi vaig fer després, anava sempre a preguntar per tu... Les monges van dirme que't criaven a fóra y qu'estaves bo... Llevat d'axò, may més havia sabut res... Y ara, ¡vèlgans Deu! Vetaquí un home... ¿Còm havia jo de pensar?... ¡Y me dona una bona alegria, a fèl... — S'arrefermà en la cadira. — Cóna, cónamho tot, criatura, que ja estich desficiosa per saberho... — Mes, de sobte, l'entrebancà una idea. — ¿Que potser no hauries sopat, encara? —

Lo foraster no havia sopat, però deya que no tenia gana... que ja soparia més tart al hostal.

— ¿Què diu, hostal? ¡No'n mancava d'altra! No podré pas tractarte a tall de Bisbe y en aquesta hora poch agradosa per anar pel món a comprar recapte, encara *menos*... Però tu ja

t'aconhortaràs de les nostres pobreses... ¡Nosaltres ray que'ns conèxem de tota la vida! No hem pas de fer compliments. — Y la Maria esclafí una rialla de divertiment que la sacsejà tota, mentres lo foraster, sens ferse pregar, acceptava'l convit ab tota senzillesa.

Aleshores la Maria, diligent y contenta, estroncant en sèch les seves curiositats, corregué a la llar, revifà'l caliu somort, extingintse, y en un dir Jesús féu un tupí de sopes ab farigola y un parell d'ous ab xuyes.

L'hospicià, contra lo que havia dit, ho engolí tot ab vera gana de vintidós anys, y mentres menjava, la Maria, dextantlo en companyia del seu home, se'n anà a dalt, a aparellarli la cambra. No'n tenien més qu'una: la matrimonial, y un recambró. Prengué'l catre del recambró y'l portà al graner; mudà'ls llençols del llit gran, posà una tovallola bona y la gibrella nova en los tres peus de fusta, reomplí la beneytera, y encar lo foraster no havia menjat les orellanes y pelat la poma camosina, que, junt ab lo ditet de vi ranci, constituïen les postres, la Maria ho tenia ja tot llest y, seientse de nou, se disposava a escoltarlo ab totes ses orelles.

Y'l bort contà sa historia; una historia compendiada, que anava directament al grà, dextant la palla de tota vana retòrica; historia que nosaltres, menys pressarosos y pot esser quelcom mellor enterats que'l mateix protagonista, perfilarèm y completarèm per major inteligencia dels llegidors.

L'havien criat a fòra, sí; mes després, l'havien tornat al Hospici y entre aquelles parets tristes y entre aquells companys de desgracia que les omplien, havia crescut y viscut durant anys. ¡Y bon goig que no hagués vist may a ningú més que a n'ells! Allà dins tots eren uns al cap y a la fi y no feya vergonya de mirarse les cares. Però quan los treyen a passejar, en fileres, vestits diferentment de tothom, cridant l'atenció a tothom, allò era patir, allò revoltava totes les potencies! Y encar més, quan anaven visites al Hospici y'ls bordets los hi eren mostrats com bestietes extranyes, com pobres mendicayres als que's feya l'almoyna de mirades y de paraules de llàstima que, en lloch d'aconhortar, feyen mal a dins, ofenien, macaven quelcom de les entranyes. Ell, ja de petit petit, s'hi havia revoltat sempre contra aquelles exhibicions vergonyoses de sa miseria. No volia sortir a passeig, s'amagava Deu sabia hont quan lo cridaven per ensenyarlo, — més sovint que als al-

tres, per qu'era guapet, no tenia xacres y feya lluhir la casa. Per axò havia rebut los primers càstichs; per axò y per estriparse la roba axí que's feya velleta, que's tornava lletja. Ell volia sempre'l devantal nou y quan un altre l'hi tenia més que ell, l'hi prenia ab manya ò a la força, fos com fos; y quan, naturalment, se'n adonaven les monges de la trafica y l'hi llevaven, les escupia, les mossegava, les hi tirava coces...

Un dia, va anar al Hospici un senyor y preguntà per un nen que tenia aquestes y aquelles senyes. Jugava ab los altres en un pati. Va dir que no'l cridessen, qu'ell volia endevinarlo. Y anà al pati y mirava, mirava del un al altre, ansiosament. De sobte's fixà en ell, en En Nonat, y ab la mirada resplendent d'alegría, cridà:

— ¡Es aquest, es aquest! ¡Lo cor m'ho diu! — Y, abans de que les monges poguessen dir rès, l'agafà vivament d'un braç, l'atragué y's posà a besarlo, a abraçarlo...

En Nonat sentí aleshores lo que no havia sentit may. Aquell senyor feya una olor bona, fina, qu'al nen, no massa capacitat per fer comparances, li semblà una mena de flayre com de fruyta madura; y la roba de sa levita havia amoxat la cara del orfe ab un refrech suavíssim que li féu venir calfreds al moll del òs...

Les monges, una mica confoses, tocaren l'espatlla al senyor.

— Però si no l'es, si no l'es... Si es aquell altre... —

Lo senyor se les mirà extranyat. Lo nen qu'indicaven era xuclat de galtes, mirava guerro y tenia una cameta més prima que l'altra.

— ¡No pot esser! — féu lo senyor aquell; y estrenyé més fort a n'En Nonat, com si'l defensés, com si volgués privar que li prenguessen; y En Nonat, ab basarda d'esser prè, se li aplacà contra'l pit, s'adherí fermament a n'ell. L'escalfor passà del un al altre y En Nonat, sempre més que's recordà d'aquella escalfor, posava pell de gallina.

Però les monges insistiren, confrontaren senyes, diguerenli quelcom a l'orella y sols aleshores lo senyor, de repent atuhit, anorreant, afluxà'ls braços y dexà relliscar d'ells En Nonat, per pendre, sens mirarlo, al nen de la cameta prima y donarli un bes fret. En Nonat, acte seguit sentí una tan gran desolació, que rompé a plorar furiosament.

(Continuarà.)

=== DELS LLIBRES NOUS ===

FLORIDA DE TARDOR — Poesies de Salvador Albert

* * *

*Veig caure estels errants, com pluja d'ànimes,
que, ab breu y ràpit lluminós desmay,
venint del infinit,
creuen el gran silenci del espay
y moren en les ombres de la nit.*

*Morir, ànima meva, es retornar
al misteri inicial de l'existència.*

*Viure es descapdellar
aqueix misteri de divina essència.
Vista en son sí, la mort ja no intimida,
car el norrès hi es tot y'l tot, norrès.
Si aqueix misteri fou ans de la vida,
què hi fa, què hi fa lo que serà després?*

*Anima meva, lliure sots el destí fatal,
viu en la mort si't vols senti'immortal.*

* * *

*Al retrobarte oh mar! sota aquest cel en pau,
y al respirar de nou ton sanítós perfum,
me sento l'esperit com tu vestit de blau,
com tu florit de llum.*

* * *

*Nou amor, nou neguit:
llampechs als ulls y brases dintre'l pit.*

*Dolç amor, dolç neguit:
clarors als ulls y flames dintre'l pit.*

*Cap amor, cap reguit:
ombres als ulls y cendres dintre'l pit.*

* * *

*Aquests divins anhels,
covats per mon esprit en hores blanques,
no són florir de branques,
són rebrollar d'arrels.*

FOLKLORE

SUPERSTICIONS DEL BAIX EMPORDÀ (LLOFRIU)

(Recullides en son llenguatge local)

OBRIR les Fonts de batejar en dia de festa anyal, porta desgràcies al poble.

Portar es pany petit a sobre des mocador des cap, por de bruxes.

Posarse's davantal ò ses fandilles ò qualsevol atra peça de vestir del enrevès, vol dir, també, por de bruxes.

Començar una feyna's dissabte, mal *agüeru*.

Cantar, — encara que sigui *per que sí*, per ganes de cantar, com se cantaria qualsevol altra cosa, — absoltes y tot allò que canten quan van a enterrar un mort, porta desgracia.

Escriure ab tinta vermeya a una persona, se desitja la mort a n'aquella persona.

Esser tretze en una taula, ò bé anant de camí, porta'l que as cap del any un d'ells sigui mort.

Con en una casa escombren mentres ses campanes són lligades, pel Dijous y Divendres Sants, desesprés tot l'any tenen formigues.

Con ses xibeques van prop d'una casa durant una colla de dies, y tot sovint volten per'lla y *hasta* devegades xeriquen y tot, designen la mort a n'algú d'aquella casa.

Con els gats, rentantse la cara ab ses potes, passen més enllà des cap y ses orelles, que *hasta's* renten es clatell, senyal de pluja, y també designen que han de venir forasters.

Diuen qu'un gat negre porta riquesa y sòrt a ne ses cases que'n tenen de gats negres.

Ses gallines negres duen riquesa y sòrt a ne ses cases que tenen forces gallines negres en es galliner.

Fer ballar un cedaç a sobre una punta d'estisores, dihent ses bogeries que's que hi creuen ja s'ho saben, y anomenant sa persona que volen provar; si's cedaç balla, aquella persona és bruja; si no balla, no n'és.

MARÍA G. BASSA DE LLORENS.

DE LA LLENGUA

REFERINTNOS al tresor del llenguatge, pot dirse ab justícia que tot es de tots, y que tothom té'l dret (per nosaltres, l'obligació) d'agafarlo allà hont el trobi y d'aprofitarsen tant com puga. Al capdevall, com més un escriptor se n'aprofita, més profit en resulta per la matexa Llengua y per la literatura patria.

Solament ab aquesta feyna llarga y seguida dels escriptors que, ab un sentit íntim del idioma, sàpiguen treballarlo y pulir-lo com artistes, podrèm anar refent la seva unitat, que no vol dir uniformitat, ni exclusió de diferències dialectals tant en la fonètica com en el lèxich. Aquesta unitat, per desitjada que sia y per molt que s'hi treballi atinadament, no pot ser obra d'una generació ni de dues; caldràn molts escriptors de raça, dels que s'imposen al lector y s'encomanen, per arribar, ab temps, a lo que tinguerm en l'època d'or de la nostra Llengua.

Per anar segurs per aqueix camí, convé que cada autor se nodrexí principalment del llenguatge de sa comarca, sens deixar d'aprofitarse del de les altres quan li vinga a tom; així, la seva obra serà més viva y la seva personalitat tindrà més relleu; y així, cada autor serà exemple y lliçó pels altres.

Lo qu'hem de desitjar es que cada comarca'ns donga escriptors de sa mena, duhent cada hù sa part de tresor lingüístich, que sàpiguen ferse entendre en sa comarca y en les altres, fugint de la tendència d'alguns que voldrien fer escriure a tothom ab un mateix patró y ab un llenguatge convencional que no es d'enlloch y es extrany per tot. Axò duria la nostra literatura a un uniformisme empobridor que la mataria pel ridícol.

¿Ne volèu una proba? Agafèu uns quants periòdichs comarcals hont hi haja redactors afectats d'aquexa tendència unificadora, y veurèu que tots semblen escrits d'una sola mà: ab les matexes paraules, ab les matexes maneres, ab els mateixos vics, per diferents que sien les comarques hont se publiquen. Axò es d'una pobresa que fa pena y d'una ineficàcia absoluta. Ineficàcia, per que en cada cas es un divorci ab el séu públich. En una vila molt catalana y molt típica, hi havia un jovenet que la donà per escriure ab el consabut patró en el periòdich local: no sapigué què respondre quan un vell li digué: — Escólta, noy; y axò qu'escrius ¿ja ho entén ta mare? —

AMADOR.

NOTES D'ARXIU

ARRENDAMENT PELS CONSELLERS DE BARCELONA DE LA GUARDA DE SON TERRITORI

DEL cartell-anunci d'aquest curiós document, obrant al Manual d'escriptures del any 1453 del notari de Barcelona Jaume Barus, custodiat al nostre Arxiu de Protocols, extrech els següents dos fragments, donant a conèixer l'un la rodalia del territori de la ciutat, y l'altre una vegada més, per medi de la documentació històrica, que *nihil novum sub sole*.

Comença així:

«Tothom qui vulla comprar ò arrendar La guardia del territori de Barcelona, ço es de la Riera de Orte fins a la Riera de Pedralbes prenent al cap demunt vers lo monestir de Pedralbes al pus strem bras e del peu de la muntanya sobre lo dit Monestir tot dret fins anar tornant sobra pedralbes fins al col de Serola aygua vessant deuant del coll de Serola aygua vessant de Ssa tro a madona sancta Maria de font Rubia alias del Coll e de qui sarraçant pel coll de Portell sobre la torra quis solia anomenar den Belloch ara apel·lada den Conill serragant tota hora e discorrent fins a la Riera dorte e fins a mar a un any, etc.»

En aquest document hi figura'l següent interessant capítol:

«Mes auant com per fama publica sia en crehensa e opinio de molts e quasi uniuersalment de tots los staments e condicions de gents que los guardians furten e roben e han acostumat de furta e robar arbres ortalissa e fruytes lenya e altres coses de aquels que tenen en custodia e guarda que si axi era seria cosa dampnada e digne de gran correccio. Per ço ordonaren los honorables Consellers e prohoms per obviar a la dita opinio que tot guarda tant com tindra la guarda e guardanatge hage e sia tengut anar vestit ab gonell stret ab manegues stretes e sens peltoneres o seguets a manera de gonells sardechs e no en altra forma ne guosen portar capero ne bonet si donchs no es bonet stant de pel o de feltra. E si per ventura era trobat es podia trobar que alguns dels guardians prengues ffruyta de algun loch si donchs no ho feya algun pom per mengar aquí sens portarsen en altra part o prenia arbres o ortalissa o lenya e altres coses que aquell aytal correque per la ciutat de Barcelona ab açots que li sian dats segons que es acostumat stobar los ladres en Barcelona. E no res menys sia priuat del dit ofici axi que de qui havant no pugue usar del dit ofici de guardia».

Per la copia, J. SOLER Y PALET.

REVISTA

Llibres

FLORIDA DE TARDOR, poesíes per Salvador Albert.

Ab dicció fàcil y elevada y ab llenguatge escullit però corrent, En Salvador Albert ha publicat, no fa molt, un tomet de poesíes *Florida de Tardor*, hont son temperament poètic se revela dins un bon gust may desmentit. Canta la montanya, el mar y l'amor, y com a bon català, es la primera la que més commou son ànima d'artista. En algunes de les composicions de *Terra endins* l'emoció porta a sa ploma adjectius plens d'amor y admiració, com si la seva ànima's sentís presa, davant la naturalesa, d'un misticisme que filosòficament y davant tot altre ordre de sensacions rebutjaria. Les matinades y les postes de sol, ab les tènues grandeses de ses vaporoses pompes, el penetren y emocionen d'aquella directa y expontània vibració que En Maragall reclamava sempre pel poeta.

En Salvador Albert, conegut ja per meritíssims treballs de crítica literaria en els quals ha posat de relléu sa extensa cultura, quan se sent poeta, abandona tot artifici de composició, y respectuós tan sols ab la correcció del llenguatge y de la forma, expressa les seves sensacions y'ls seus pensaments ab la simplicitat del gest més natural. Mes, apart d'axò, les composicions de *Florida de Tardor* són plenes d'un altre sentit. Casi en totes elles l'esperit d'un pensador — amargat ò pessimis-

ta — les hi dóna un cayent transcendental poch definit, però fondament latent.

No es *Florida de Tardor* un llibre brillant; no es En Salvador Albert un poeta per tothom, no serà may un professional de la literatura — y no dihem de la poesia per que seria un renech; — però serà sempre, en cambi, un autor sincer y natural, que prescindirà de modes, rebuscaments y decadencies, enganyadors puntals dels mediocres.

VOX POPULI.

Teatres

LA MEL Y LES VESPERES, comedia de J. Pous y Pagès.

En aquesta comedia en tres actes, estrenada a Romea'l disabte de Gloria, hem retrobat al Pous y Pagès d'uns quants anys enrera, al de «Senyora avia vol marit» y altres produccions de aquexa tònica que tant escau a son talent dramàtic. Ens dolia vèurel cercant per altres camins l'èxit que no arribava a conseguir, y'ns plau ara vèurel altre cop en son propi element.

No sabèm si aquesta obra ha sigut escrita ab calma ò improvisadament; a nosaltres ens sembla que si l'autor l'hagués tinguda un quant temps en cartera, al repèndrela per posarla en escena hi hauria donat una raspallada que, sense llevarli res d'essencial, l'hauria millorada moltíssim. Trayentne'l paralelisme d'algunes escenes que vénen a ser repetició l'una de l'altra, rebaxant les exageracions de la nota còmica qu'arri-

L'ÈXIT DE LA NOSTRA REVISTA

Lo primer número sortit lo diumenge passat, quedà agotat el dimars, a pesar d'havernos previngut fentne una llarga tirada.

Axò'ns obligà a ferne una segona edició que posarem a la venda'l dijous y que està també agotantse.

ben alguna vegada a la grolle-
ria, especialment en el tercer ac-
te, y atenuant petites coses que
una part del auditori pot trobar
massa atrevides, el nostre aplau-
so seria incondicional y tin-
driem «La mel y les vespes» per
una de les millors comedies del
teatre català.

L'obra està construhida de
mà de mestre, dialogada com
sab ferho En Pous quan no's
surt del séu element, les esca-
brobitats de l'acció estan salva-
des generalment ab traça, y les
figures ben pintades, prenent
relléu per sobre de totes la de
Rosa (el pot de mel) que triom-
fa, al final, d'aquella atmòsfera
malsana que li han creat sos
perseguidors.

No expliquem l'argument, per
que qui'l vulga conèixer no té
més qu'anar a una representa-
ció, qu'es lo que aconsellèm als
que saben judicar discretament
y pendre l'obra d'art com a obra
d'art y rès més.

No's POT DIR BLAT..., saynet de
María Domènech de Canye-
llas.

Ab una joguina sense preten-
sions ha debutat com a escrip-
tora de teatre aquesta distingida
poetissa; un saynet estrenat a
Romea'l dissabte de la setmana
passada.

Se veu ben bé qu'es una cosa
improvisada, ab un argument
trivial y escrita de raig; entreté
una estona, y axò ja es prou.
Certament, no donarà cap gloria
a la seva autora, però tampoch
li es cap desmèrit.

Esperem vèurela en altra obra
de més empena, cosa que, se-
gons noticies, no's farà esperar
gayre.

Lectura Popular

Ab el quadern número 259,
qu'ha sortit aquesta setmana,
ha publicat unes quantes obres
del cultíssim escriptor En
Ramon Miquel y Planas, que no
es solament un bibliòfil de pri-
mera fila, un estudiós y editor
dels nostres clàssichs, sinó tam-
bé un primorós prosista plè de
fineses y sobtilitats. Vèges en
proba aqueix quadern que's ven
a tot arrèu a deu cèntims.

Els nostres folletins. — Repartim ab aquests números
dos folletins simultaniament, que'ns han cedit per amor a
la nostra REVISTA dues figures de tant relléu en la nostra
literatura com l'Apeles Mestres, el singular poeta, y En
Narcís Oller, el novelista eminent.

Hem començat pel segon plech aquests dos llibres y do-
narèm el primer respectiu al acabarse cada un d'ells.